

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hova
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hova
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vitékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Erdély iparáért!

Századok óta meghonosodott szövetipar virágzik Magyarországon keleten. Beesületes munka. — Anyagban tiszta, árban jutányos.

A nemzeti fejedelmek alatt e szöveteket viselte az udvar s innen ruházták fel a Rákóczy, Bethlen hadait.

Száz év előtt azonban az ipar fellendülése kezdetén nem volt egy Bonaparténk, ki milliókat tüzzön ki nálunk is a fonógép tökéletesítőjének s Mária Theresia császári bőkezűséggel nem hogy nálunk erősítette volna a meglevőt, — Ausztriában teremtett új szövőipart.

Ma már e két koronás fő áldásos gondja folytan veri meg a francia és német ipar az elmaradottabb világrészt, s szegényit el minket.

Elhagyatott erdélyi iparosaink a politikai viszonyok változásai alatt lassanként megszűntek Budára, Szegedre, Debreczenbe vinni áruikat. — Hosszu szenvedései közt a nemzet is elfeledkezett róluk. Sok mesterségnek nem egy titkasírba szállt; számos iparág, sajátos erdélyi ízlésű alkotás a független Erdéllyel együtt végleg letűnt, kihalt.

A gazdag kézmű egyedüli piaca idők folyamán kizárólag Moldova és Havasalföld maradt, hol az igények egyszerűsége, a még rendezetlen hitelviszonyok, a szállítás nyomorúságai inkább agyonzúzni, mint elősegíteni valának képesek. S mióta e szomszédunkban — részben államunk barátságos támogatása mellett — politikai önállóság jöve létre, még e kivétel is hanyatlani kezdett. A saját nemzeti ipar teremtésére törekvő dunai állam vámjával, tarifájával, sajtójával és ellenzéki agitációival inkább kedvez a távolabb fekvő államok tetszősebb, de selejtebb árújának.

Fokozza a veszélyt a vámháboru, mely nem csak a kivitel zárta el teljesen, hanem megakasztotta épen a beszerzés idejében ama nyers anyagok behozásának lehetőségét is, melyekből a további feldolgozásnak is kellene történnie, hogy tönkretetvő munkaszünet ne következzen be.

Hire jár: Románia városaiban posztógyárak

emelkednek, saját munkáink vándorolván oda, hogy magunkkal rontassuk meg magunkat.

Távol van tőlünk a romániai piac fontosságának túlzása, habár kicsinyelni sem akarjuk keleti kivitelünket, melyre okvetlenül nehezkednünk kell a jövőben: mindazonáltal a pangás e pillanatját tartjuk legalkalmasabbnak arra, hogy nemzeti iparunk érdekében riadót verjünk a hazában s kérdjük: még mindig nem jött-e el az ideje annak, hogy a nemzeti irodalom s magyar társadalom után megteremtjük a hazai ipart is, melyek mind együtt kell hogy megelőzzék a független, önálló jövő politikát? (A szövő iparral kezdjük, mert ez vonhatja legjobban maga után a többi).

Kedvező pillanat, mert iparosaink az ország belseje felé közeledni kénytelenek, — de a nemzet részéről is, mert az alkalmat megragadni, segíteni szent kötelesség.

Mert tudja meg a nemzet, mi eddig elrejtve volt mindnyájunk előtt, hogy az erdélyi ipar-kamarák csak egyikének területén 400 posztó gyártó cégünk dolgozik s végig a székelvő földön a len-, kender- és gyapotszövő s piaccépes, gondos házi (részben gyári) ipara foly.

Tudja meg, hogy vállalkozó tüke esetén egy-két fonógép felállításával rövid idő alatt Erdélyben oly textil ipar keletkezhetik, mely nemcsak ki fogja zárni hazánkból a szövetbehozatalt, de diadallal fogja megnyerni a kivitel versenyét is a keleten.

A szükséges nyers terményeket bőven nyújtja a mezőgazda Magyarország: feldolgozására száz meg száz ezer gyakorlott kéz, mindannyi születt szövő munkás kínálkozik.

Csak pártolás kell!

Pártolás most, midőn a nagyobb gyárosok munkáikat engedik el, kiknek számára nem egy városban könyörödmányok gyűjtése foly.

Kormányunk a maga részéről a lefolyt hóban több üdvös intézkedést hozott. Kincstári megrendelések eszközölt, szállítási kedvezményt helyezett kilátásba, hitelt hajlandó a sujtott iparosoknak nyújtani.

De mindennél többet tehet a társadalom, a nemzet maga. S pedig nem iparvédegyetek által, melyek a nemzetközi viszonyosság jelenkorában semmiképen fenn nem tarthatók, hanem az egyén, a honpolgár azon morális elhatározása által, hogy ezentul meg fogja látni a honit is!

A honit is! Mert éppen csak abban áll egyetlen bajunk, hogy eddig számba sem vettük, nem volt időnk számba venni az édes mieinket. Kereskedőink természetszerűleg a hosszú hitellel kapott külföldi hozaták, mely anyagjában keverve, tetszősebb, de nyegle előállításában olcsóbb lévén, több haszonnal kínált.

Ennek kell másképp lennie!

Másképp, mert erős meggyőződésünk, hogy legszentebb cultur-törekvéseink Erdélyt az anyáállammal társadalmilag is addig össze nem olvashatják, míg ez ország rész közgazdaságilag elszakítva áll az anyáállamtól s nem lesz a földmivelő siksággal szemben az iparos hegyvidék; hogy így az anyagi és művi termelés csereviszonya magamagának elegendővé s ez által egységessé s függetlenné tegye a hazát.

Az egyén, én, te, ő, mindenik, ha bevásárolni akar, kérdezze a honit. — Nem alamizsnaképen, hanem közös önérdékünk iránti tartozás gyanánt s ha eleintén talán egy-két fillérel látszólag drágább, a mit bevénk: gondoljuk meg, hogy jobb is, s hogy teremteni akarván, akarnunk kell egyelőre az áldozatot is.

Nem e kéro irat feladata részletezni, mi az, mit Erdély szövetiparban nyújtani tud. Mindent, a finom uri szövettől az utolsó portörő vásonig.*)

Azt sem tartjuk itt felsorolandónak — mi egy memorandum keretében férne el — hogy melyek a

*) Meltóztassék bármely tudakozásban az alábbi források akármelyikéhez fordulni:

1. Kolozsvári iparos-egylet elnöke, Benigni Sámuel Kolozsvárt;
2. Erdélyi részi iparfelügyelő, Binder Lajos Kolozsvárt;
3. Erdélyi részi Magyar Közművelődési Egyesület titkára Sándor József Kolozsvárt.

TÁRCZA.

Újra látom . . .

Újra látom, mért epedek,
Azt a halvány, tündéreképet,
Melyet égig nőtt vágyaim
Álmimba is beszövének.

Itt él köztünk ő is, ő is,
Az egekből ideszállott
S ide hozta le magát
Az eget, a menyországot . . .

Mint az első tavasz-sugár,
Olyan tiszta, fényes, szelid —
Új életet fakaszt itt lenn,
Bármerre veti szemeit.

Mosolygása: örök áldás,
Nincs benne árny, nincs rajta folt.
Tiszta most is, mint mikor még
Ott fenn, az égi honba volt.

Angyal ő, ki kebelében
Egész menyországot hordoz:
S minket, szegény bűnösöket,
Nem súlyt porba, de feloldoz.

Ha imára gyűltünk össze
És mindenki hallgat mélyen:
Ugy várom, hogy ajka nyiljék,
Hogy ő szóljon, ő beszéljen.

Hogyha esdő két szeméből
Arczára gördül egy-két esépp:

Megkönnyülök, hisz e szent könny
Tisztára mos minden vétket.

Nem várok a szentlélekre,
Ha közöttünk ötlet látom:
Tudom jól, hogy lelke szétszállt,
Hogy szenteljen, hogy megáldjon.

Szabó Ferencz.

Löte Lajos tanár emléke.

— Tartotta dr. Kovács Ödön rector-professor 1886. június 30-án. —

Midőn 4 év előtt, rectori tisztem kezdetén, először üdvözlém a megnyitott évet: örömmel hirdetője, jó reménységnek tolmácsa valék; most, midőn rectori tisztemet letéve, a távozó évek búcsút mondogok: gyászhangja, aggodalomnak szava tolu ajkaimra. Akkor két fiatal, de fiatalságuk dacára már nemcsak jó reményre jogosító, de elismert érdemekkel ékeskedő tanártársam beköszöntését fogadtam örömmel, a protestáns tanügy, főiskolánk új virágzása és a mindeneket helyreállító kollegialis szeretet nevében: és nem minden büszkeség nélkül állítam, hogy intézetünk berendezése oly teljességre jutott, minővel tán még a legjobb időkben sem dicsekedhetett. A remény, mit a beköszöntők személyéhez és működéséhez kötünk, valódi nyereségnek bizonyult; a magaslatról, melyen akkor intézetünk állott, alább bizonyára nem szállottunk, sőt az emelkedésnek kétségtelen nyomaira mutathatnánk; — mégis, mégis a visszaemlékezés keserű fájdalmakat ébreszt, a körültekintés setét aggodalmakat szül. — Hiszen tudjátok, hogy azok közül, kik intézetünknek homályból előtörő napját velünk együtt üdvözlék, két vezéregyéniség kimagasló alakjának letűntét siratjuk, hiszen láthatjátok, hogy intézetünk — ezen nem rég még kimagasló torony — körül az általános vizállás, óriási, olykor tán természetellenes erőktől dagasztva, gyorsan oly magasra emelkedett, hogy

a hullámok e toronynak már csaknem gombját nyaldossák, és így, bár emelkedtünk, a feltornyosult színvonalhoz képest szállani látszunk s maholnap tán az elborítás ellen kell küzdenünk!

A megelőző évet böles vezérlő mesterünk, n. b. e. Zeyk Károly gyászával végzők; a jelen órával bezáruló év zárszámláján kedves pálya- és munkatársunk, szeretett barátunk, Löte Lajos professor halála okozza a nagy, pótolhatatlan veszteséget. Jertek, szenteljünk néhány percet az ő drága emlékének.*)

Professor volt. Egy professorra, főleg erdélyi reformált egyházunkban, ugy az ősi hagyomány, mint a fennálló sajátos egyházi, társadalmi és nemzetiségi helyzet rendkívül sokféle és egyaránt nagyfontosságú feladat végzésének terhére róva. Távoli vidékekről összesereglett növendékekkel szemben hordoznia kell az apa és anya gondját, mely nem is csak az erkölcsi nevelésre, de még a táplálkozásra is kiterjed; az együttlakásra a háziasszony aprólékos figyelmét kell fordítania, különben ezen nálunk nélkülözhetlen intézmény áldás helyett átokká fajul; az intézet anyagi háztartásában, mely mindenütt a saját, rendesen szűkre szabott vagyon alapra van fektetve, teljesítenie kell a gazda, a felügyelő, az ellenőr szerepét s jaj azon intézetnek, melynél ez alól vagy a professor kivonja magát, vagy a professort felmentik. Sajátságos egyházalkotmányunk, az egyházi közélet vezetése körül is a legnagyobb mértékben

*) Született Ilyefalván, Háromszék megyében 1842-ben, székely földműves szülőktől. A falusi iskolából Nagyenyedre jött a gimnáziumba 14 éves korában, kitűnő eredménnyel végezvén a 8 gimn. osztályt, a két éves jogi- és 2 éves theologiai tanulmányokat, 1869 őszén papi vizsgát tett; közvetlen ezután gróf Wass Albert fiával Zürichbe ment, mint nevelő; ott két évet töltött a theozis és physika tanulmányozásával. 1871 őszén Enyedre hivatott segéd-tanárnak. 1873 őszén a theozis és fizika rendes tanárává választott. Ugyanezen évben nőtt vette Gáspár Katalint, Gáspár János jeles pedagógusunk leányát. Meghalt 1885. november 15-én, — gyászoló özvegyet és 6 árva hagyva hátra.

töke és a vállalkozás teendői Erdély ipara érdekében.

Az E. M. K. E. erkölcsi kötelességét teljesíti, midőn a rokonszenvenél fogva, melyet élvez, felhívja a megyei és városi törvényhatóságoknak, a köz- és belkalkációs intézetek igazgatóinak, nagyobb földbirtokosainknak és üzletembereinknek, a családoknak és egyeseknek figyelmét, kérvén, hogy megrendeléseik által a sújtott iparosokat felemelni, az erdélyi szövetipart megtartani s elébb vinni s ennek következtében pedig egy újabb közgazdasági érdekszövetséget létrehozni segítsenek, mely a textil ipar nyomán mihamarabb ki fog terjedni az összes iparágakra s mindezekkel — hisszük és reméljük — lassanként maga után vonandja a társadalmi és politikai solidaritást.

Segíts magadon, s az Isten is megsegít!

Kolozsvár, 1886. július 5-én.

Az E. M. K. E. igazgató választmányának 1886. jun. 12-ki üléséből

Sándor József,
titkár.

Dr. Haller Károly,
alelnök.

LEVELEZÉS.

Abrudbánya, 1886 július 13.

E becses lapok hasábjait valahányszor olvasgatom, mindig arról győződtem meg, hogy a közérdekű ügyeink közlésére mindig készséggel nyitva van; ebből kifolyólag én is egy ily helyi közérdekű ügyről t. szerkesztő urat értesítem.

Ugyanis Abrudbánya város kebelében levő jótékony intézeteink között nem fogok nagyítani, ha azt mondom, hogy első helyen áll az 1881. évi június hó 5-én, — egyelőre 6 évre megalakult — s a gyulafehérvári kir. törvényszék kereskedelmi bíróságának 1881. év július hó 14-én 5351—1881-ik szám alatt cégbejegyzést nyert „Abrudbányai polgári segélyegylet“. Hogy kik kezdeményezték ezen egylet megalakulását, nem fejtetem; hanem elég az hozzá, hogy a kik kezdeményezték, azok neveik iránt az utókor kegyelettel fog visszaemlékezni; mert sok szegény polgárnak megtakarított filléreiből nőtte ki magát s hogy most alakulásának 6-ik évében lévén, nem lesz felesleges annak kezelése iránt egy futó pillantást vetnünk, nehogy majd idővel . . . magunk kárán okulva egymás szemére vessük, hogy miért nem szólaltunk fel egy vagy más tekintetben; ezért én — ki ez egyletnek egy szerény részvényes tagja vagyok — több részvényes társaim nevében következő kérést intézem az igen tisztelt Boér Béla elnök urhoz:

Ugyanis segélyegyleti könyvecskőink megalakulásának első évében le vannak zárva, mint azt az alapszabály elő is írja, a honnan is minden részvényes átláthatja, hogy mennyi osztaléka vagy vesztesége van egy, vagy több részvénye után; de fájdalom, megalakulása második,

* Lapunk szerkesztője a legnagyobb készséggel ajánlkozik közvetítésre.

megtisztelő szép jogokat nyújt a tanárnak, de ép oly nagy mértékben lekötendő szolgálatakat is kíván tőle. És nem is csak az iskola és egyház formálhat jogos igényt az ő tehetségére és munkájára; a társadalmi közélet, a nemzet közművelődési törekvései, sőt legtöbbször a politikai élet némely mozzanatai is méltán megkövetelik tőle, hogy munkás részt vegyen bennök, hogy meg hozza azon áldozatokat, mikre állása és miveltége képesíti s mik alól nemzetünk egyetlen hű tagja sem vonhatja ki magát, a nélkül, hogy bünt ne kövessen el a nemzeti és hazafiai hűség ellen!

Ily soknemű és csaknem egyaránt nagyfotosságu munkakör láttára csuda-e, ha a világ sokszor zavarba van a felett, hogy miben áll egy professor legközvetlenebb, sajtóképi professioja; csuda-e, ha gyakran találkozunk azon téves felfogással, mely a professor kvalifikációját, érdemét és dicséretét az említett feladatok valamelyikében, vagy tán összeségében keresi. — Nem azért mondtam tévesnek ezen felfogást, mintha magam kicsinyelném vagy mellőzhetőnek tartanám az említett kötelességek teljesítését, mondtam már, hogy ezek elmulasztása a legtöbb esetben egyenesen a hivatás és hazafiság elleni hűtlenség volna. Csakhogy a szülő gondja, a ház asszonyának rendszeretete, a gazda lelkiismeretes háztartása, az egyháztag és hazafi hűsége, a társadalmi férfi buzgóssága és ügyessége külön-külön vagy akár együtt véve is még nem adnak ki egy professort; valaki egyesítheti személyében mindezen erőnyeket, és megtörténhetik, hogy mégis hiányozni fog épen a professor.

Nemis szónoki alkalmazkodás kedvéért akarok sajtóképi professio gyanánt egy más erényt kiemelni, mintha attól tartanék, hogy az említett munkakörökben nem találják Lóte Lajos drága emlékéhez méltó, az ő szellemi erejének izmosságát, jellemének hajthatatlan szilárdságát eléggé kidomborító tényeket. — Mindnyájan tudjátok az ellenkezőt. Ha a szorosabb értelemben vett politikai küz-

harmadik, negyedik és ötödik évekről hallgat a krónika! Egy év sincs lezárva, mi az igen tisztelt titkár urnak kötelessége lett volna, s hogy nem tette meg? az másra nem mutat, mint csakis hanyagságra, mert az egylet alapszabálya 16. §-ának 2-ik bekezdése határozottan azt mondja, „hogy a nyereség 6 évig nem adatik ki a tagoknak, hanem az javokra iratik“ s ezt a titkár ur, kinek az kötelessége lett volna, négy év lefolyása alatt nem tette meg, a mi bizony rendetlen könyvelésre mutat; mert a szegény részvényes hat év leteltével sem tudja, mi követelesse vagy vesztesége van az egylettel szemben.

Továbbá a kamatok szedésében is oly bábeli zavarok mutatkoznak, hogy azt ember magának megfejteni nem tudja, mert ha valaki 100 frt kölcsönt vett fel s abból fertályövenkénti törlesztése által kölcsönét 50 frtra törlesztette, mégis a váltó újjítása alkalmával 100 forintról állítatik ki a váltó s ez után vettetik ki a kamat is, noha a szegény részvényes 50 frtot már törlesztett; ez is egy oly hibás eljárás, mi az egyleti tagok megkárosítására mutat; már pedig az egylet alakulása alkalmával jelszava az volt: „a polgároknak alkalom nyújtassék, hogy szorult helyzetökben olcsó kamat mellett kölcsönt kaphassanak s az uszortól megmentessenek!“ már pedig a fentti eljárás mellett ez nincs elérve.

Ezekből láthatja az igen tisztelt elnök ur, hogy segélyegyletünkben két oly lényeges hiba van, min segíteni kell s hogy kérésünk nem lesz pusztában elhangzó szó, bizunk erőlyes elnöki intézkedéseiben, mert a segélyegyleti részvényesek bizalommal tekintenek az elnök urra s nem ok nélkül, mert kötelességét hiven teljesítő férfi!

Egy részvényes.

Magyarigen, 1886. július 15.

Tekintetes szerkesztőség! Egy igen kedves kötelességet vélek teljesíteni, ha e hó 11-én Magyarigenben rendezett műkedvelői előadás mikénti lefolyásáról referálok becses lapjában.

A kellő csinnal és izléssel kiállított meghívók „a hegyalji műkedvelők által, az alsófehérmegyei tisztviselők, segédkezelők és szolgaszemélyzet, valamint azok özvegyei és árvái nyugdíjintézetének alapja javára rendezett színi-előadással egybekötött tarisznyás nyári mulatságra“ hívták össze a szépszámu közönséget M.-Igenbe, s tekintve az idő mostohaságát, mely az anyai fáradsággal kiállított esinos táncz helyiséget használhatatlanná s a rózsás remények beteljesülhetését csaknem egészen lehetetlenné tette: a Thália templomává rögtönzött csűr díszes közönsége igen jól mulatott. Előadásra Szigligeti Ede „Czigánya“ volt kitérve, kísérve a fehérvári cigányok — pardon! — zenészek által. Mennyi ohaj, mennyi sohaj, titkos esdés, égre nézés volt már az előadás megkezdése előtt is — mindhiába! az eső szakadt javába . . . de halga! . . . a színpadon taps, rá a sugólyukból klingi s a függöny felcsúszik.

Megkezdődött az előadás. Ott állott előttünk Szigligeti eredeti cigánya (Lukácsffy Viktor ur), de az ő Rózsijánál szebb Rózsija (Köblös Erzsébet k. a.); már az első jelenet garantiál szolgált a darab sikerének — és nem is csalódtunk. A lámpaláz helyét achillesi bátorság fog-

lalta el; czilinkolt az üllő, szelelt a fuvó s hozzá pergett a nyelv úgy, hogy csak amugy izzadt a kis sugó. — Általában az egész darabnak, megvallva reményen felüli sikerét, nagyban előmozdította a darab kellő tanulmányozása, annak precíz és congruens előadása s különösen Rózszi és Zsiga cigány pompás játéka. Az a jelenet, mikor Rózszi megtudja, hogy kedvese másnak fejére teszi a menyasszonyi koszorút, mert ő hitvány rágalom áldozata lett, s ez csaknem elveszi esztét: egy színpad deszkáján teljesen otthonos színésztől sem lehetett volna különb. Azonban, habár szeretnék a szép Rózsina! tovább is időzni s Zsiga cigány jól talált humorát hallgatni és szíve fájdalomát méltányolni, engedtessek meg, hogy az oroszlanrészből más érdemeseknek is juttassunk. Hiszen ha Rebeka nénemasszony (Lukácsffy Irén k. a.) nem lett volna igen jól perelni tudó ajkával s hozzá méltó Évi leányával (Szöllősy Berta k. a.), kinek muzsikált volna oly szépen Peti (Kovács Árpád ur), Zsiga cigány nagyreményű egyetlen fia. Előadásuk és játéku színtén kellő közvetettséget s melegséget árukt el. Kitértek még esinos játéku által Köblös Janka (Erzsi), Szöllősy Ida (Panni), Máli (Kondorné), Borsos Irma (Sári), Sükösd Gerő (Gyuri) szép színpadias alakjával, kellemes énekével s elég kerekded játékuval a közönség rokonszenvével találkozott, csak az a kár, hogy Rózsit nem szerette igazán, mert igen távol tartotta magát tőle. — S végül az igen jól maskirozott szeretetre méltó „kedves“ Várszegi (Bartha Lajos ur) és Kurta, nagygazda (Sipos Elek ur) zárják be az ő-szövettség könyvét sikerült játékaikkal. — A nem említett is rajta voltak a darab sikerültén s meg is oldották feladatukat tőlük telhetőleg, gloria sit ipsis!

Előadás végeztével ráeresztettek a barna fiuk egy talpalávalóra, de csak markirozása volt ez a táncznak, mi alatt a szegletkebe asztalok lönek rögtönözve, melyek csak úgy görnyedtek a reakjuk rakott terü alatt. Szives vendégszeretetéről mindig híres volt a magyar, de ennek valódi thypusa az erdélyi „hegyalja.“ E tekintetben nem tehetem, hogy ki ne emeljem az igen tisztelt Szöllősy-családot gondos figyelméért s áldozatkészségéért, nemkülönben a köztisztviseltben álló Balog és Konez családokat; de ki is tudná mind előszámlálni, hiszen mind megannyi teljes igazi magyar szíveséggel s a hol kell áldozatkészséggel. Áldja is meg az isten minden javaival!

És hogy egy kis folt is legyen e fényes lapon, — gondoskodott arról a ködök és fellegek kergetője, a hegyek és völgyek mosogatója, az esőcseppek mindenható alkotója. Akkorra eső lett, hogy a bájos Rózsit csak két deszkából alkotott eszalonkon mellettem — meggratulálni. Akartunk tánczolni, de csak nyüzsgés lett belőle. Mint a méhek a kasban. Egyszer csak az anyakirálynő (nem mondom meg ki volt) kirepült. Mi méhek utána — jobb hazát keresni. Földel alá jutva tánczoltunk reggelig.

Minden meg volt, csak hiányzott még egy pár megyei tisztviselő, kiknek javára műkedvelősködünk. — Kár is volt, hogy nem látta meg a rendezőség, hogy az igeni szép templom is — hasadoz. Ám azért az előadás sikerült, a mulatság kellemes volt. — Sok szerencsét a műkedvelőknek!

Referens.

olvasa már beteg ágyában a törvényes felsőbbségnek az előjáróság határozatát hibázató és feloldó leiratát; emlékezem, mily nehezen sikerült lebeszélnem, a már súlyos beteget arról, hogy ezen érzelmei nyilvános tolmácsolása végett a leiratot tárgyaló gyűlésben megjelenjék. Kettőnk, illetőleg hármunk között történt, tehát hallgatok róla; de nem hallgatom el, bár tudom, hogy szavam némely helyen visszatetszést szülhet, a barát emléke iránti hűség kötelez, nyilvános vallomást tennem arról, hogy azon föltevés, mintha az előjáróság a főiskola vagyona feletti dispozióiban tán nem gyakorolt volna elég szigorot érhetne, esetleg az előjáróság mindenik tagját, mert hiszen főiskolánk egy csomó községben nagybirtokos, sok egyházban főpátronus s mint ilyen alig vonhatja ki magát némi adományozások alól, egy csomó külső tisztviselője és szegélyvényese van, kiket külön munkáikért olykor jutalomban, ajándékban, esetleg segélyben kell részesítenie; felkértek minden közadakozásra alapított városi, megyei vagy országos ezél pártolására; nó, már melyikünk az, ki elmondhatná, hogy miudenfélre ily kiadástól mindig megtudta tagadni szavazatát; tán egyedül Lóte Lajos volt az, ki a gyámoltalan özvegyeknek és árváknak megszavazott segélyen kívül, a takarékoskossá szempontjából, rendszeresen minden mást ellenzett; a mi pedig azon gyanúsítást illeti, mintha némely esetben, különösen a magyar közművelődési egylet örökös tagsága megszavazásánál az előjáróság tagjai a főiskola költségén önmagukat akarták volna a hazafiai kötelesség terhe alól emancipálni, ez minden egyes tagra nézve igaztalan, de senkivel szemben sem volna méltatlanabb, mint vele, a belépés első indítványozójával és szószólójával szemben; vele szemben, ki évek hosszú során át adaadó önfeláldozással, éjjeli és nappali gondnal, testi és lelki erejének csaknem végkimerüléséig folytatott munkával fáradozott azon, hogy az intézet költség-beejtőleg zilált anyagi helyzetét rendezze, jó utba terelje, fáradozott a nélkül, hogy csak eszébe is jutott volna ezézt

Tekintetes szerkesztő úr! Öröndetes hír viszonyairól s minden nemes intézmény kezéről vagyok kérem kelteket tudatni. Választottakban!

Temetkező egy gyarapítja s gyarap szép emelkedést is ellenőrzés példás re elnöke Kiss Elek s egylet vezetését ma teség volt ezen bar kinek bölcs vezetése anyagi helyzete.

A mostani elnemes hivatását fel nek véghez, melye hez juttatják, mind megmagyaráz min

Folyó hó 7-ekrajczár árban. A ellenőr és egyleti vevő kiakarja fizet akkor látszott a ti hogy bizony a bo beli tulbuzgóságtól pesek az összegzet nyos ahitatossággá A végösszeg lévén szóvalás s tán u meg nem jelen k nem világosítja a csakhogy az alek takosott: Az efféle Ugy van! erősíté fiatal ember, az e tett volna. No, de

A nemes ti egy helybeli bírtó kiméréséhez mású tisztikar s ott má hogy nemesak sz mást a járó-kelők Szegény egylet! l jledni, hacsak az joga van, mert a tett alapszabályly

Mindnyájun hozom nyilvánossá gukat mihez alk

valami anyagi ju sokkal csekélyebt vele szemben. ki munkássága által főiskolának.

De hiszen említenem. Ha értelemben vett nem tett volna, delmében és em és maradandó e félelmet és gán ritására elég v kockázatot a mennyit töpreng kájában!

Ha elmon történt! Eh! én közmondás szül nem kell felleb sebhelyeket nem tanuságát hasz hozni; a hajó pusztulás helyé ott zátony van behagott sebhe emlékeztetőül, Azonban itt n bekkal állunk s még a jelenbe nak és vérzene történelemírás meg tőlem azz talabb kollégám dott bucsu bes évében, mikor élte, szenvedély védelmében önf egyszer monda nem birnád, és mak mint súly

Magyarlgen, 1886. július 10.

Tekintetes szerkesztőség! Becses lapja hasábjain sokszor örvendetes hír jelent meg „Temetkező egyletünk” viszonyairól s mindannyiszor örömmel felt a szívünk e nemes intézmény haladását látva. Fajdalom most ellenkezőről vagyok kénytelen a t. olvasó közönséget s érdekelteket tudatni. Vajha a figyelmet felébresztené a hivatottakban!

Temetkező egyletünk, mint tudva van, borkezeléssel gyarapítja s gyarapította nemes ezélu tőkéjét, a mely uton szép emelkedést is ért el pár év alatt. — A kezelés és ellenörzés példás rendben folyt mindaddig, míg az egylet elnöke Kiss Elek a tövisi állami iskolához hivatván, az egylet vezetését másoknak kellett átadni. — Nagy veszteség volt ezen buzgó férfinak távozása egyletünkre nézve, kinek bölcs vezetése alatt hozott rendbe az egylet zilált anyagi helyzete.

A mostani elnök és segédtisztviselői az egyletnek nemes hivatását felfogni nem képesek, oly dolgokat visznek véghez, melyek által mind anyagilag a bukás széléhez juttatják, mind erkölcsileg lealacsonyítják. Egy példa megmagyaráz mindent.

Folyó hó 7-én eladott 280 veder bor a 1 frt 40 krajczár árban. A bor kimérése az egylet elnöke, alelnöke, ellenör és egyleti szolga jelenlétében történt. Midőn a vevő kiakarja fizetni s kéri, mennyi az összes ár? csak akkor látszott a tisztviselői karon (neveket nem említek), hogy bizony a borkostolás nem könnyű feladat, mert abeli tulbuzgóságtól elgyengült tisztviselők nem voltak képesek az összeget kiszámítani; pedig mindenik tudományos alhatossággal a maga aritmetikája szerint számított. A végösszeg lévén mindeniknél különböző, a miből heves szóváltás s tán még egyéb is következik, ha időközben meg nem jelen köztük egy tanítójelölt mesziásként és fel nem világosítja a nemes tisztviselői kart tévedéseikről, — csak hogy az alelnök nem kért belőle s következőleg tiltakosott: Az efféle „deákos” számítás nem helyes stb. — Ugy van! erősíté az elnök. — Ha meg nem jelen azon fiatal ember, az egylet gyönyörű károsodást is szenvedhetett volna. No, de tovább!

A nemes tisztviselői kar határozatot hoz, miszerint egy helybeli birtokostól egy hordó bort megvesz. Ennek kimérésehez másnap ismét ünnepélyesen megjelen a bölcs tisztikar s ott már annyira kedvezett Bachus istene nekik, hogy nemesak szóval, hanem tetteleg is bántalmazták egymást a járó-kelők gyönyörűségére. — Szép egyetértés! Szegény egylet! hol vannak régi jó vezetőid? Kezdel sülyedni, ha csak az illetékes hatóság közbe nem lép, a mire joga van, mert a m. kir. belügyminiszter által megerősített alapszabálytal bir az egylet.

Mindnyájunk érdeke az egylet érdeke s csak azért hozom nyilvánosságra, hogy az érdekeltek tudhassák magukat mihez alkalmazni. — Többek nevében

Egy érdekelt.

valami anyagi jutalomra számítani, holott más intézeteknél sokkal csekélyebb munkát rendszeresen díjazni szoktak; vele szemben, ki önzetlen takarékoskodása, feláldozásteljes munkássága által ezeket meg ezeket mentett meg a főiskolának.

De hiszen elég lett volna tán csak ezen egyet felmentenem. Ha Lóte Lajos 12 évi tanárkodása alatt szoros értelemben vett tanítói működésén kívül semmi egyéb nem tett volna, csak azt, mit e főiskola vagyonának védelmében és ennek rendezése körül végzett, már az idő- és maradó emléke lenne egy hosszú életnek; az ő félelmet és gáncsolást nem ismerő jellemének kidomborítására elég volna, ha elmondanám miként küzdött és kockáztatott a romlásnak és harezak szomorú napjaiban, mennyit töprengett és izzadt a mentés nehéz munkájában!

Ha elmondhatnám! leplezetlenül . . . úgy a mint történt! Eh! én nem osztom az aggodalmát, melyből ama közmondás született, hogy a szomorú multra vetett fátyol nem kell fellebbenteni, a hajótörés roncsait, a befordított sebhelyeket nem kell mutogatni. Sőt inkább! Hogy a mult tanuságát hasznunkra fordíthassuk, napvilágra kell azt hozni; a hajó roncsaival nyilvánosan kell megjelölni a pusztulás helyét, hogy a jövő kormányosai láthassák, hogy ott zátony van, hova a hajót nem szabad vezetni; a behégedt sebhelyeket folyton szemünk előtt kell tartanunk emlékeztetőül, hogy oly harezba többé ne bocsátkozunk. Azonban itt nem leplezett multtal, nem behégedt sebekkel állunk szemben. Azon mult gyászos eredménye még a jelenbe nyulik, sebhelei most is fájdalmasan sajognak és vérzenek. Itt az elfogultlan ítélet és tárgyilagos történelemírás napja még nem jött el. Azért elégedjete meg tőlem azzal, hogy a küzdelmeken még kívül élt fiatalabb kollégámnak elköltözött barátunk hamvai felett mondott bucsu beszédéből idézzem az ídőtartozókat: „Azon években, mikor intézetünk vagyonügye és erkölcsi krízisét élte, szenvedélyvel állottál részen; kockán forgott érdekei védelmében önfeláldozó bátorsággal vettél részt. Hisz nem egyszer monád, hogy ez évek izgalmaid másodsor átélni nem bírnád, és egészséged megrendültét az átél izgalma mint súlyosíták!”

CSARNOK.

Egy napi utazásom.

— Uti naplóból. —
(Folytatás)

A nap éppen ekkor küldötte első sugarait a földre s dúsán megaranyozta a bércz-k lombkoronáit. A lég száraznyasai már százával lepték el a közeli kertek lombos fáit s ékes hangon zengtek dicséretet a természet nagy urának, a ki róluk is bőven gondoskodott.

Piros pünköszt második napja volt. A különbéle nagy gyárak, melyek egymást érik Frankfurt külvárosában, nem zakatoltak, égfelé meredő magas kéményeikre varjuk szállottak rá s onnan néztek be az ébredő város utcáira, ha ünnep fejében valamit ott is találnának.

A vonat gyorsan haladt, de egy perczig mégis látni lehetett az épülőfélben levő új indóházat, mely oly nagy lesz, hogy egész Európában nem lesz párja. Itt fognak találkozni a Frankfurtba mindenfelől berobogó vonatok, valamint innen is indulnak ki a szelözsa minden irányába.

A régi indóház, a hová pár percz alatt megérkezünk, semmi újat és szépet nem mutat fel a szemlélő előtt, még sokkal kisebb városokban is lehet különb indóházakat látni.

A város maga egész nagyvárosias színezetű, a mint hogy nagyváros is. Főutczái többnyire faburkolattal vannak ellátva s a széleken lovonatu vasutak vezetnek végig. A házak nagyjából 3—4 emeletesek s a földszinten mindenütt boltok s gyönyörű kirakatok vannak. Azonban az utcák, 3—4 kivételével, a város nagyságához képest szűkek, úgy hogy ünnepélyek alkalmával nagyon kell figyeljen az ember, hogy el ne gázolják. A házak is — kicsi a naggyal — a legtöbb helyt tarkázva vannak s így hasztalan kísértené meg az ember, hogy Frankfurtban egy, a pesti Andrassy-utczasorhoz hasonlót keressen. — Nagyon feltűnt nekem, hogy ünnep másodnapján és éppen a főutca mentében a faburkolat lerakásával és ehhez szükséges kátránymű anyag nagy üstökben való főzésével egész délelőtti 9 óráig dolgoztak.

A belvárosban itt-ott gyönyörű sétányok, faültvények és árnyas menhelyek vannak, melyek egészségi szempontból megbecsülhetetlenek nyári időben.

A város nevezetességei között első helyen állanak a két legnagyobb német költő: Goethe és Schiller remek alkotású emléksobrai, melyek a róluk elnevezett téren vannak felállítva a belváros két különböző pontján. — A Goethe-téren foglal helyet a könyvnyomtatás feltalálója: Guttenbergnek a szobra is, mely nagyság és alkotás tekintetében a más két szobor nyomába lép.

A Goethe- és Schiller-tért egy hosszú utca köti össze, melyben egy háromemeletes háznak a homlokzatán márványtáblára véste ezen szavak olvashatók: „Ezen házban köttetett meg Francia és Németország között a béke 1871. május 10-én.” Megnéztem még az új börzeépületet

„Való, a mi elköltözött társunk 12 évi pályáját magának kétszer számíthatja. 1873-ban egy küzdelmes választás által hívaték el a tudomány templomának avatott építőművelei közé. Es — Nehemiással szólva — az napságtól fogva a kik a kófalon munkálkodnak és a kik terhet hordanak, azokkal egyben, a kik azokat terhelik vala, azok közül kiki egyik kezével munkálkodik, a másikkal a fegyvert tartja vala. A kik pedig építnek vala azoknak fegyverök derekukra fel vala kötve, mikor építőnek.”

Csak egyet teszek hozzá. Azt hiszem, ellenmondás félelme nélkül tehetem. Azon évben, melyre már a főiskola évi deficitje 48 ezer frtra volt előirányozva, midőn hozzáértők az állandó deficitet a legjobb esetre is évi 6—12 ezer frtra számították, és a megrémült egyházkerület rendszerváltoztatásra, vagyis a régi rendszer visszaállítására határozta magát: 1878 közepén, Lóte Lajos elszánt bátorsággal vetette kezét a munkára és kevés ideig mint ellenör és segítő-társ, majd több hónapon keresztül közvetlen vezető, helyettes jogú- és jószágigazgató, majd ismét ellenöri szerepében, a mindig példás pontossággal végzett tanítási óráktól fennmaradt összes idejét és erejét áldozta arra, hogy az egyiptomi setésébe világosságot, az őskori chaosba rendet teremtsen. Es ha sikerült a végromlást kikerülnünk, a deficitet legyőznünk, újabb meg újabb rendes és segédtanári tanszékeket rendeznünk, ama díszes és költséges épületet felemelnünk: mindennek érdeme és dicsérete a megsegítő isteni kegyelmen kívül első sorban Lóte Lajos önzetlen, bátor, feláldozásteljes munkásságát illeti.

Es én nem vonakodom tanubizonyoságot tenni arról, hogy ezen munkát akkor úgy senki közülünk nem végezhette volna; nemcsak a feladat nagyságáért nem, hanem azért sem, mert valóban az ő minden félelmen felülemelkedett, a kötelesség szigorú parancsszava mellett soha mellettekintetre nem figyelő, hajthatatlan jelleme kellett arra, hogy valaki professor létére merészkedjék a főiskola vagyonügye kezelésére akkor, mikor négy évi professor nélküli gazdálkodás óriási láрма közt divatosá tette volt a helytelenül ugynevezett professori gazdálkodás gáncsolását. De őt hajthatatlan jelleme nemcsak a félelmenhanem a gáncson is felül emelte. (Vége következik.)

és a szintén új dalműszínházat, melyek Frankfurtnak egyik büszkeségét és ékességét képezik. Tovább azonban nem mentem a nevezetességek felkutatásában, mert tulajdonképeni célom nem Frankfurt alapos tanulmányozása, hanem a németek legnagyobb büszkeségének, a niedervaldi emléksobornak megnézése volt.

Frankfurttól tehát még a délelőtti órákban búcsút vettem s vonatra ülve, utaztam tovább a Niederwald felé. Még egy jó félórát sem haladt a vonat s kiértünk a Rajna mentére, hol egy képzelgetet meghaladó felséges látvány bilincselte le tekintetemet. A ki az isteni nagy alkotás remek szépségét, melyet a munkás emberi kezek még szebbé és varázslóbbá tettek, nem látta; a ki a természet nagyszerű pompájának látásánál sohasem kulesolta imára kezeit, az jöjjön ide és megtanul imádkozni.

Széles völgy közepén egy nagy folyó hömpölyög méltóságtelesen tova, mely a gőz- és teherhajóknak százát meg százát szállítja hátán délről északnyugotnak. Jobb és balpartján mindenütt erdőkoszorúzza hegyek nyulnak el, melyek sok helyt oly közel mennek a Rajnahoz, hogy az lábokat mossa fehér habjaival. A hegyek tövében, a hol a tér engedi, csinos falvak és városok vonják meg szerényen magokat, néhol pedig a gyártelepek egész hosszú sora következik. A faluk és városok közeleiben terjedelmes gyümölcsös, veteményes és díszkertek vannak; közbe-közbe árnyas ligetek és sétányok bukkannak elő, melyek édesdeden kínálják az embert pihenéssel. — Még a Rajna partjai és az országutak szélei is be vannak ültetve mindenféle fákkal, úgy hogy a nagy völgy némely pontról tekintve inkább egy erdő, mint egy tisztásból hasonlól. A jobbparti hegység aljában s lankásabb és arra alkalmas részen roppant nagyságu rendezett szőlőhegyek terülnek el, melyekből a híres rajnamenti rizlinget sajtolják. A szőlőhegyek uralmát néhol ösvétek, burgonya ültvények, rétek és takarmányfüvet termelő földek váltják fel, de ez oly kevés ideig tart, hogy bátran mondhatja az ember, miszerint a Rajna jobb partján a legfőbb gazdasági czikk a szőlő és bortermelés. — Nem így azonban a balparton. Ott egyetlen szőlőhegyet sem láthatni s a gyári munkán kívül ott az emberek főképp szántás-veléssel foglalkoznak, eszámítva, hogy mint rajnamellékiek kereskedést is űznek. Nagyon érdekes látványt nyújt és az élénk forgalmat is híven illusztrálja azon körülmény, hogy a Rajna mindkét partján kettős vágányu vasutak vannak építve s az azokon járó vonatok néha ugyanazon irányban és párhuzamosan haladnak egymás mellett, nem ritkán magok közé fogva egy-egy gőzhajót is, mely csak rövid ideig tudja velök kiállni a versenyt.

Kiss Sándor.

(Folytatása következik)

VEGYES HIREK.

— Br. Popp Leontás, altábornagy, ő Felsője szárnysége és katonai irodájának főnöke — mint lapunk előbbi számában jeleztük — folyó hó 11-én városunkba érkezett családjával és 3 napot töltött itt rokonai körében. Mely alkalomból kedden, 13-án neje és leányával, rokonai — Vajna Károly és neje — kíséretében a nagy-hírű sóbánya-művek megtekintésére kirándult Marosújvárra, hol a mindig jól értesült és mindig előzékeny Juchó Ferenc bányatanácsos nem mindennapi vendégét megérkezésekor mindjárt személyesen fölkereste, hogy a kalauzolásban szolgálatait fölajánlja. — Az új bánya páratlan szépségű márványozott falával, mely a világ bármely palotájának díszére válna nagyszerű csarnokaival, villanyvilágításával nagyon kellemesen lepte meg a nézőket; hát még a gyönyörű bálterem! Az altábornagy az őt vezető bányatanácsosnak ismételtén kifejezte bálmulatát és elismerését a bánya természetadta szépségei és a legújabb kor minden igényeinek megfelelő és a tudomány minden újabb vívmányait alkalmazó berendezés és páratlan vezetés felett. — Hogy a berendezés és vezetés páratlan, illusztrálja azon körülmény, miszerint egy métermáza só ma mintegy 34 krba kerül az államnak és nyer rajta 8 frtot! Ez előtt csak két évvel ezelőtt 2 frt 40 kr volt egy m. mázsának az előállítás költsége, a mellyel a mai 34 kr szembevéte bizony nagy haladást mutat fel az üzem. Az ő-bánya 80 ölmi mélyben, hol Blaska Ubold helyettes főnök vezetése alatt több hivatalnok kalauzolta a társaságot, rendkívül érdekes meglepetés volt előkészítve. Mikor felgyultak az ezen alkalomból rakott máglyák és világunk sejtetni engedik a 4-ik bánya imponans méreteit, megzendült az elrejtett zenekar és eldördült távolban az elsőtől akna lövése. Az ünnepélyes zene, ama titokzatos félhomlya a roppant csarnokok és folyosók, a villanylámpák holdvilágszerű fénye, hezzá az időközben ismétlődő lövések orgonahangszerű moraja, mely összevegyült az imaszérien fenszárnyaló flügelhorn mély bariton kíséretével — a jégmelyebb áhitattal tölték el a jelenlévőket, meg azokat is, kik ismerősök e földalatti világ szépségeivel s köztük az altábornagy ő exellentiaját is, ki a wiesieckai sóbányákat is megjárta, a melyről azt állítják, hogy méreteiben és nagyszerűségében páratlan. Hogy bájos leánykája, a kis Maxi érzett annyi borzadályt, mint gyönyört a 3 órai expedítio alatt — mert annyit tartott a bányák megnézése — azt, ki egy tekintet vett gyöngéd alkatára, nem veszi neki rossz neven bizonyára, mert egy tekintet elég arra, hogy megszeresse őt. De azért el volt ragadtatva a látottak által, kezét is fogott mindenik tisztviselővel, ki részt vett a vezetésben és szép hibátlan magyarsággal s bájos mosolyal köszönte meg nekik szívesüggüket. Az altábornagy és neje is kifejezést adván a náluk szívetreméltosággal köszönetüknek, a vendéglőbe szálltakuk tértek, honnan izletes ebéd elköltése után Enyedre visszajöttek. Másnap folyó hó 14-én délután a vasuton — hová őket rokonai Vajna Károly és neje, dr. Boz József s Frankfurtból itt időző nővérei kísérték ki — tovább utaztak Naszdóra, két heti időzésre.

— Aratás Nagy-Enyed határán már-már véget ért. Az eredmény egy minőség mint mennyiség tekintetében kielégítőnek mondható. Egy kat. holdon termett átlag 15 kalangya (30 kévés), mely után remélni lehet kalangyánként 4 l. véka szemet. Aratási munkákat az időjárás csak kevésbé gátolta. Arató munkások az élelmezés mellett 45—50 kral díjaztattak.

— A szülő kötése most vette kezdetét, mert a májusi fagy szőlőink elvirágzását nagyban hátráltatta. Hol a fagy nem értett, ott nagy termés mutatkozik, ellenben azon szőlőtáblákon, melyeken a fagy az első hajást megsemmisítette, a termés mennyisége alig több a semminél.

— **Mendel Mózes**, megyei és gyulafehérvári városi képviselő-testületi tag és az izr. litk. volt elnöke, élete 86-ik évében folyó hó 11-én reggel 7 órakor végelegyengülésben jobblétre szenderült. Az elhunytak földi részei e hó 13-án délután 4 órakor helyezték az izr. sírkertbe örök nyugalomra. Áldás és béke poraira!

— **Éber munkásnő**. Julius hó 16-án Enyedről délután 3 órakor induló vonat elibe egy 3 éves gyermek tódított a sínekre az enyedi patakon átvezető vasúti hidhoz közel. Mivel a vasútvonal itt épen hajlik a Holtmaros felé, a vonatvezető nem vehette észre a sínekre ácsorgó s a vonat jötere nagy egykedvűséggel váró gyermeket, ki is elgázoltatott volna bizonyára, ha egy a közelben dolgozó munkásnő kétségbeesett sietséggel oda nem rohan s a veszélyben forgó gyermeket, a már csak alig pár lépésnyire távolban robogó vonat elől félre nem rántja. — Enyeden virágzó állapotban levő kisdudóváda van, valyon mit érdemelnek azon szülők, kik a helyett, hogy kisdudeiket óvodába járatnák, napestig czellengeni engedik ki a mezőn, folyóvizet mellett, vasúti sínekre, hol szegénykéik minden percében veszélyben forognak.

— **Az Oláhországba és Moldovába kivándorló székely atyafiakra** szomorú sors vár, az a sors, a mit a felső Magyarországból Amerikába kivándorlók köstölnek. Biztos forrásból értesülünk, hogy Bukarestben s más oláh városokban százanként lézengenek a hajlék és kenyér nélküli székely munkások. A vámháború következtében „tyukkal, kalácesal” esalagatták be a székely munkásokat — lépre is mentek sokan — s most, keservesen lakolnak könnyelműségükért, hogy elhagyták az ócsa szülőföldet, mely ha soványabb, de biztos kenyeret ad minden tisztességes munkásnak. Ide haza plane a birtokok sürgős munka idején nem kapnak munkát. Hát a dús Alföldön? Jó lesz ezt a közönségi előjáróknak és az uttlevelet adó felsőbb hatóságoknak figyelembe venni s a szerencsétlen kivándorlókat figyelmeztetni.

— **Nyilvános számadás**. Tüzoltó egyesületünk évi rendes közgyűlése alkalmából folyó hó 11-én mulatságot rögtönzött a sétaterén, melynek költségei fedezésére aláírás útján 25 frt 30 kr, belépőjegyek árából 85 frt 20 kr, összesen 110 frt 50 kr gyűlt be. Kiadás volt 64 frt 07 kr és így tiszta bevétel 46 frt 43 kr maradt. Ezen összeggel egyesületünk pénztára gyarapodván, ezért a szóbanlevő mulatságban résztvevőknek és főként az annak megtarthatását aláírás által előre biztosítóknak köszönetét nyilvánítja — Nagy-Enyeden, 1886. július 16-án — a tüzoltó egyesület parancsnoksága.

— **Méhner Vilmos** könyvkiadó hivatalában megjelent Vas Gereben összes munkáit, mely több mint 400 eredeti képpel van ellátva Gyulai Lászlótól, a t. olvasóink figyelmébe ajánljuk. A 19-ik füzetben végződik „A nagy idők” című regény és ezen kívül még Vas Gereben életrajza. Ugyanebben „A pörös atyafiak” című nagyon érdekes, a régebbi magyar társadalom korára vonatkozó regény. Annál is inkább melegen ajánljuk az olvasó közönségnek ez érdekes művet, mivel nagyon jutányos áron — füzetként 25 kr — megszereshető.

— **Olvasóink** becses figyelmébe ajánljuk a „Magyar Háziaszony”, háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapot. Megjelen minden vasárnap, ellátva dúsán hasznos és mulattató olvasmányokkal. Kiadóhivatal és szerkesztőség: Budapest, V. Nagykörutca 20. szám alatt. Előfizetési ár: Egész évre 6 frt, félre 3 frt, egyes szám ára 20 kr.

— **A „Gondűzöt”,** mely legjobb szépirodalmi heti lapjaink egyikévé vált kitűnő íróink érdekesítő dolgozatai folytán — kik közül pl. Tolnai Lajost, Abonyit, P. Szathmáry Károlyt említhetjük fel — a legmelegebben ajánljuk olvasóink pártolásába; olesó aránál fogva — egy évre 6 frt, félre 3 frt — csekélyebb jövedelmű család is megszerezheti.

— **Minden részvényes és értékpapirtulajdonos figyelmébe** ajánljuk, hogy a „Magyar Pénzügy” közgazdasági, pénzügyi és ipartügyi szaklapban minden fontosabb törvényi és gazdasági kérdésről érdekes közleményt találhatni, míg a magyar érdekű pénzügyi és közgazdasági mozzanatok, különösen pedig a pénzügyi és biztosító

társulatok viszonyai kiváló alapossággal beszélgetnek meg. Tárnyilagos cikkek által, melyek állandó értékkel bírnak, a Magyar Pénzügy belbecse egyenlő mérvben növekszik korával. Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét a M. P. ingyenes mellékletére, az Általános Sorsolási Ertesítőre, mely minden fontosabb huzás után jelenik meg. Mindkét lap előfizetési ára félre 5 frt. (Előfizethetni a kiadóhivatalnál postautalványon Budapesten, fűdő utca 4. szám minden könyvtárusnál. — Mutatványszámok készséggel küldetnek.)

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

DR. MAGYARI KÁROLY

SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 784—1586.

tkvi

Arverési hirdmény.

A n.-enyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közléseket, hogy Aron Ignác végrehajtó 45 frt tőke, ennek 1882. november 7-től 6% kamata, 10 frt 40 kr, 6 frt 50 kr és 15 frt 98 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedők Meyses Sónia szül. Kapetének a csákyai 104. számú telekkönyvben A+3-9., 12-15. rsz. alatt foglalt fekvősegeinek 552 frt megállapított kikiáltási árban Csáky községhezánál 1886. évi július 27-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen eladása kikiáltási árban alól is, esetleg tövisi Salamon Dávid által felülígert 73 forintoni eladása elrendeltetik.

Venni szándékozik — Salamon Dávid kivételével — kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 3 egyenlő részletben 30, 60, 90 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különben az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Csáky község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1886. június 11-én.

Sz. 1108—1886.

tkvi

Arverési hirdmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közléseket, hogy a kir. kincstár végrehajtó 96 frt tőke, ennek 1881. évi december 29-től 6% kamata, 26 frt 47 kr és 3 frt 50 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedők Gyógy Tólor, Ravéka, Juon, Szávéta és Emilian kiskoruaanak a krakkói 464. sz. tkönyvben A+7. rsz. alatt foglalt beltelek 183 frt megállapított kikiáltási árban és özvegy Gyógy Kosztánuinné sz. Vlád Annának 931. sz. tkönyvben A+1-6. rsz. alatt foglalt fekvősegeinek 454 frt megállapított kikiáltási árban Krakkó községhezánál 1886. évi július 28-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási árban alól is, esetleg Axente Severu által felülígert 193 frt 66 krajezároni eladása elrendeltetik.

Venni szándékozik kötelesek — Axente Severu kivételével — a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különben az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Krakkó község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1886. június 17.

Szálloda-megnyitás!

Alólirott tisztelettel tudatom a helybeli, vidéki és utazó nagyérdemű közönséggel, hogy a Nagy-Enyed város tulajdonát képező

„Nemzeti Szállodát“

folyó évi április hó 24-én átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakítva berendeztem. — Vendégszobáimat új butorzzattal, új ágyneművel, sodrony-matracokkal és minden szükségesekkel csinosan felszereltem. — Konyhám jóízű magyar eledelekkel, pinczém Erdély legjobb boraival és jó sörrel áll a t. cz. közönség rendelkezésére.

Jelszavam a pontos kiszolgálás, tisztaság és jutányos ár minden üzletágban!

Társaskocsim, nagy teherhordó szekereim, kényelmes fogataim a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak.

Folyó évi június hó 1-től kezdve minden vasárnap társaskocsimmal közlekedést nyitok Nagy-Enyedről Marosújvárra a sós-fürdőre és vissza 80 kr ért személyenkint. Erre előfizethetni szombaton délutáni 6 óráig alólirottánál.

Üzletem felkarolását a n. é. közönség nagybecsű hazafias párfogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

Nagy-Enyeden, 1886. május 28-án

Szabó Edmund,

a „Nemzeti Szálloda“ bérloje.

Erdélyi magyar ipar!

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. gazdaközönséggel tisztelettel tudatni, hogy erdélyi gyártmányu jóhírű Kudsiri

ÖNTÖTT ACZÉL KASZAIM

megérkeztek. Jóságukért a gyár, valamint magam is felelősséget vállalok s az esetleg jónak nem találtat használat után is, minden felülfizetés nélkül, kieserélem.

A n. é. közönség figyelmébe ajánlom igen nagy mennyiségben érkezett, minden külföldi hozatalnál előnyösebb, igenfinom, zamatos **KÁVÉIMAT**: Cuba 5 kiló 7 forint, II-od rendű 6 frt 60 kr. Gyöngy kávé kilója 8 forint.

Egy jó karban levő, 2 lóerejű

Cséplőgép

vasjargánnyal, szalmarázó- és szellőrostával igen jutányos áron, esetleg részletfizetésre is eladó!

Bisztritsány Lajos.

Kitűnő friss szállítmányu Cocaín-Sett!

Könyvnyomda

Wokál János könyvtáros és nyomdász Nagy-Enyeden.

Ajánlja jól berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely egy egész új nagy gyorssajtóval és a hozzá megkívántató betűkkel van ellátva; elvállal mindenemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ivék, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigami jeientések, név- és meghívó jegyek, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek, barom-utlevek, vásár-czédulák, hirdmények, bármily nagyságu falragaszok, — szóval minden e szakmába vágó munkák izléses kiállítását.

Különösen a kir. közejegyzők, megyei s városi hatóságok és a községi előjáróságok, valamint takarékpénztárak figyelmét bátor vagyok arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors elkészítésére s a legolcsóbb arszámításra különös sulyt fektetek. — A községi bíróságok részére szükséges nyomtatványokból raktárt tartok s azokból kis mennyiségben koncz számra is jutányos áron szolgálok. — Nemkülönben ajánlom

kölcsön-könyvtáramat,

mely áll 3200 magyar és német könyvből. A beállítás mindennap megtörténhetik. A részvénydíj nagyon csekély. Vidéki olvasók előnyben részesülnek. Végül ajánlom jól berendezett

KÖNYVKÖTÉSZEZETEMET,

melyben mindennemű könyvkötői munkák, egyszerű, valamint arany metszésű könyvek, új diszmunkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan elkészítetnek.

Kölcsön-könyvtár

Nyomatott Wokál János könyvnyomdájában N.-Enyeden.

Szerkesztő
Nagy-Enyedi
A KIADÓHIVATAL
lap szellemi
közlemények

Kiadóhivatal
Wokál János költő
az előfizetéseket
bérmentesen
Kéziratok nem

Hosszu és tek s a könyvpő böző alaku törv arája nyilt a m A törvényhatós ezikk 15 évig. vény pedig 14 ket. Most már ujjabaknak, me nagyon megsz tapasztalatra hi külföldre egyar évi 22. törvény életbe lépett, — 1886. évi 21. 15-én fog érvé törvényhatóság bályrendeletet, korlatilag is ki

Nines terü sekre, melyek nek, s melyek pro et contra esetre kell min mégis hivatkoz legesen a régi hogy ott, a ho akarat, a hol r vénytisztelet ér alkotmány irán tása kifejlesztet namia becséné bármily czélsz mely szakassza pasztalni. Meg a nép anyagi s a hatóságok

KÖNYV- és ZENEMŰ-KERESKEDES

KÖNYVKÖTÉSZEZET

Hiven sze
Örült, ki
S szerelm
Romlott é
Eszed vez
Uralja lel
A sziv so
Mit ő do
Eszménye
Mit ad a
Mit kézz
Csak azt
Tégy ügy
Valóra tő
Meglát d
Panaszra

Igyen be
A hú ba
Rideg sz
Az én cs
De szolt
Csak küt
— — A
A czél f